

Ekosofias Nyhetsbrev

JUNI 2015 - TJUGOTREDJE ÅRGÅNGEN

UTSLÄPPEN AV KOLDIOXID ÖKADE 2014

Koldioxidutsläppen minskar i EU-länderna – men Sverige uppges gå emot trenden. Förra året ökade de svenska utsläppen med 0,2 procent, enligt en ny rapport från Eurostat.

De preliminära siffrorna från EU:s statistikbyrå Eurostat visar att EU-ländernas koldioxidutsläpp från fossila bränslen minskade med 5 procent mellan 2013 och 2014. Enbart sex länder gick emot minskningstrenden. Ett av dem är Sverige. Enligt statistiken ökade de svenska utsläppen i stället med 0,2 procent, vilket motsvarar 80 000 ton koldioxid.

MARIA GUNTHER: VI TÖMMER JORDEN PÅ VATTEN

Här på jorden är allt levande helt beroende av vatten. När klimatet förändras är det också vattnet som påverkas mest: Glaciärer smälter. Havsnivåer stiger. Översvämningskatastrofer. Längre, hetare och värre torrperioder. Och sämre tillgång till rent dricksvatten.

Vi hjälper till och skyndar på, inte bara genom att släppa ut växthusgaser. Vi håller också på att tömma jordens förråd av grundvatten.

Alldeles nya data från Nasas tandemsatellit Grace visar att mer än hälften av världens 37 största grundvattenreservoarer tömtes snabbare än de har kunnat fyllas på det senaste decenniet. I de torraste områdena, där människor är som mest beroende av grundvattnet, håller de på att länsas helt.

Satelliterna visar att torra områden blir torrare och områden med mycket vatten blir blötare, precis som FN:s klimatpanel IPCC har förutsagt.

Dagens Nyheter

PLANETÄR GRÄNS FÖR KONSUMTION AV SÖTVATTEN ÖVERSKRIDS

För att beskriva hur mycket mänsklig aktivitet jorden kan klara av har konceptet "planetära gränser" introducerats. Mänsklig konsumtion är den använda kontrollvariabeln för den planetära gränsen för sötvatten. Nu visar beräkningar av forskare vid Stockholms universitet att den globala mänskliga konsumtionen av sötvatten har överskridit den planetära gränsen. Artikeln publiceras nu i tidskriften Science.

Sammantaget är de nya resultaten mer alarmerande än tidigare uppskattningar av den planetära gränsen för sötvatten och bör öka medvetenheten om den höga mänskliga konsumtionen. De bör också leda till nya ansträngningar för att minska osäkerheten kring mänsklig vattenkonsumtion och klimatdrivna sötvattenändringar.

JORDEN PÅ VÄG IN I EN NY UTROTNINGSFAS

Jorden kan vara på väg in i en ny fas av utrotning. I en ny studie varnar forskare att djurarter dör ut 114 gånger snabbare än normalt.

Studien styrker resultaten av en tidigare rapport som visade en lika dyster framtidssaga. Enligt studien, som publicerats i Science Advances, går vi nu in i det sjätte stadiet av utrotning. En tidigare utrotning var exempelvis dinosauriernas död för 65 miljoner år sedan. Men jämfört med för 65 miljoner år sedan, då orsaken med stor sannolikhet var en meteorit, ligger orsaken till nutidens utrotning hos människan.

Forskarna bakom studien skriver att det största problemet med massutrotning av arter är förlusten av biologisk mångfald. Det påverkar människors liv genom att det stör det naturliga ekosystemet som exempelvis pollinering av skördar och naturlig vattenrening. Effekten kan bli att vi inom tre generationer inte längre kan räkna med att bin finns här för den viktiga pollineringen.

"Om det här tillåts fortsätta, kommer det ta många miljoner år för att livet på jorden att återhämta sig och även människan kommer sannolikt att dö ut i ett tidigt stadium", säger huvudförfattaren bakom studien, ekologi- och zoologiprofessor Gerardo Ceballos, vid universitetet i Mexiko.

Studien pekar ändå på att det finns sätt att förhindra utrotningen genom att minska inskränkningar på djurs naturliga livsmiljö, överexploatering för ekonomisk vinning och klimatförändringar. Däremot skriver de att möjligheten att förhindra en fortsatt snabb utrotning minskar var dag som går.

Dagens Nyheter

GIFTIGA ÄMNEN HITTADE I ARMBAND OCH VÄSKOR

Giftiga ftalater är förbjudna i leksaker. Men de kan finnas i andra vanliga plastprodukter, som små barn kan leka med och tugga på. En analys vid miljöförvaltningen i Göteborg visar gifter i bland annat väskor och armband. Miljöförvaltningen har i butiker i Nordstan köpt in åtta varor och skickat för kemisk analys. Nu är analyserna klara och tre varor visade sig innehålla höga halter DEHP, ett fortplantningsstörande ämne som tillhör gruppen ftalater. Ftalater används bland annat som mjukgörare i plast. DEHP är förbjudet i leksaker och barnvårdsartiklar, men kan alltså finnas i andra plastprodukter som barn kan leka med på precis samma sätt.

– Vi har kontaktat butikerna och informerat om analysresultaten, säger Karin Kruse på miljöförvaltningen. De flesta butiker väljer att dra tillbaka varor som innehåller farliga kemikalier, även om det inte rör sig om halter som är förbjudna i de aktuella varorna.

– Jag tror inte att någon butik medvetet vill sälja varor som innehåller sådana ämnen, säger Karin Kruse. Men detaljisterna måste sätta större press på sina leverantörer. Som konsument ska man vara frågvis – och butiken ska kunna svara.

Vårt Göteborg

ÅTERVINNINGSBRANSCHEN: FÖRBUD FÖRBRÄNNING AV OSORTERAT AVFALL

Det behövs ett mycket större politiskt fokus på återvinning och en ny materialstrategi. Bland annat behöver förbränning av osorterat avfall förbjudas. Det skriver flera representanter för återvinningsbranschen på DN Debatt. För att nå en långsiktigt hållbar råvaruhantering och en konkurrenskraftig tillverkningsindustri behövs ett nytt politiskt fokus på återvinning av material menar artikelförfattarna.

Sverige borde också ha en materialstrategi. Ett första steg i denna riktning är att öka återvinningen av avfall till råvaror. Förutsättningarna för att förbättra och utöka sorteringen av avfall från företag och offentliga verksamheter är goda, men incitamenten för materialåtervinning är i dag för små och därför behövs nya politiska styrmedel.

Debattörerna föreslår därför att regeringen snarast möjligt inför följande styrmedel:

- Kräv att det avfall som kan materialåtervinnas sorteras ut
- Förbud förbränning av osorterat avfall
- Beskatta avfall som går till förbränning

Återvinningsindustrierna

SOPIMPORT ÄVENTYRAR SORTERINGSVILJAN

Varför stå här och kladda med förpackningsåtervinning, när sopor importeras högviss för att brännas?

Kraftvärmeverkens sopimport kan påverka återvinningsmoralen, befarar företaget som ansvarar för insamlingen.

Soporna tar en ganska stor plats i våra liv, både bildligt och bokstavigt.

– Vi ser i kommentarerna till våra enkäter att folk skriver "varför ska vi sortera våra sopor när vi hämtar avfall från andra länder för bränning". Visst påverkar det. Vi är oroliga att inte få tillbaka förpackningar så de får flera liv, säger Annica Dahlberg, informationschef på Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB.

SvD

DANSKA FÖRSÄKRINGSBOLAG TRYCKER PÅ FÖR KLIMATANPASSNING

I Danmark är försäkringsbranschen ständigt aktiv i klimatdebatten och kommunicerar vilka konsekvenser ett mer dramatiskt väder för med sig. Nu presenterad statistik visar att kraftiga regn och skyfall under förra året orsakade skador på fastigheter och inventarier som kostade försäkringsbolagen över 800 miljoner kronor. Det är en markant ökning jämfört med 2012 och 2013 men långt ifrån rekordåret 2011 då skador för över sju miljarder kronor fick ersättas.

Torben Weiss Grane, vice vd för Försäkring & Pension, säger i en kommentar till de nya siffrorna att det mesta talar för att kraftiga regn som orsakar sådana här skador är en del av de klimatförändringar som pågår. Han menar att de senaste årens väderutveckling borde vara en väckarklocka för kommuner och privatpersoner som på ett helt annat sätt måste förstå att förebyggande åtgärder är till nytta för alla.

I Danmark förs sedan flera år en aktiv dialog mellan regeringen, kommunerna och de stora försäkringsbolagen.

Redan för två år sedan skapades ett partnerskap mellan försäkringsbolagen och regeringen vars uppgift är att hitta lösningar för ett mer robust samhällsbygge som klarar ett förändrat klimat.

MiljöRapporten Direkt

BÄTTRE KUNSKAP OM SKYFALL I URBAN MILJÖ BEHÖVS

Bättre kunskaper behövs om hur man kan förebygga och hantera konsekvenser av skyfall i urban miljö. Det visar en förstudie som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, låtit ta fram.

I arbetet har nationella myndigheter, länsstyrelser, kommuner, försäkringsbranschen, bransch- och intresseorganisationer, samt universitet deltagit. Med hjälp av workshops, inventeringar och intervjuer har MSB fått fram en relativt god bild av hur behovet ser ut av stöd vid hantering av urbana skyfall.

En slutsats är att kunskapsnivån om urbana skyfall behöver förbättras. Klart är också att frågan behöver hanteras utifrån ett riskhanterings- och krisberedskapsperspektiv – från hot, till olika typer av konsekvenser, värdering och prioritering av åtgärder.

STUDENTER DÅLIGT RUSTADE FÖR NÄRINGSLEVETS KRAV PÅ HÅLLBARA LÖSNINGAR

Tre av fyra högskolestudenter vill arbeta med hållbarhet minst en dag i veckan på framtida jobb. Men bara en av tre känner sig förberedd att arbeta med hållbarhetsfrågor. Det visar en studie NCC låtit göra på landets 21 största universitet och högskolor.

Utbildningarna hänger inte med i studenternas förändrade önskemål om mer hållbarhetsfokus.

– Undersökningen stärker mina farhågor att högre utbildningar inte i tillräcklig grad utrustar och förbereder Sveriges studenter med den kompetens de behöver för att kunna bidra till att driva en utveckling mot mer hållbara sätt att arbeta, säger Christina Lindbäck, hållbarhetschef NCC AB.

Trots intresset och det faktum att universitet och högskolor nu erbjuder fler kurser än någonsin på temat känner sig bara en av tre studenter förberedd att praktiskt tillämpa sina akademiska kunskaper om hållbarhet i arbetslivet.

Undersökningen visar även att studenterna har svaga professionella nätverk och få möjligheter till kontakt med potentiella arbetsgivare.

– Både skolorna och företagen måste ge mer tid och utrymme för praktik under studierna så studenterna kan sätta in sina kunskaper i rätt sammanhang och få rätt verktyg att bidra till den omställning av näringslivet som behövs, säger Christina Lindbäck.

GRÖNA DATAHALLAR GER STOCKHOLM NYA MÖJLIGHETER

Bahnhof och Fortum Värme har tecknat ett avtal om storskalig värmeåtervinning från Bahnhof's planerade datahall Green Hub i centrala Stockholm. Fortum Värme kommer att leverera kyla till Bahnhof, som i sin tur säljer tillbaka överskottsvärme till fjärrvärmesystemet.

– Detta är ett viktigt steg för att återvinna så mycket energi som möjligt från den växande globala it-sektorn. Vi hoppas att affärsmodellen Öppen Fjärrvärme, som möjliggör detta, ska locka ett stort antal internationella datahallar att etablera sig i Stockholm, men också hjälpa till att snabba på Stockholms utveckling mot ett helt fossilfritt system, säger Anders Egelrud vd för Fortum Värme.

Det är mycket positivt att värmeåtervinning från denna sektor kan bidra till vår vision att göra Stockholm till en internationell föregångare bland hållbara städer, säger Stockholms finansborgarråd Karin Wanngård (S).

Infrastrukturnyheter

VOLVO LASTVAGNAR GODKÄNNER FÖRNYELSEBAR DIESEL

Efter tester med Diesel Bio HVO certifierar nu Volvo Lastvagnar samtliga sina motorer för syntetisk diesel. HVO är en förnyelsebar diesel och framställs av råvaror som vegetabiliska och animaliska fetter från exempelvis rapsolja eller slakteriavfall. Bränslet kan distribueras via befintliga dieseldepåer och använder samma typ av tankar och munstycken som vanlig diesel. Beroende på råvaran reducerar HVO CO2-utsläppen mellan 30 och 90 procent.

- Fältproven visar att HVO fungerar utmärkt i våra motorer och kan användas under samma förutsättningar som vanlig diesel. Det går även bra att fritt blanda diesel och HVO. Vi tror på HVO:s potential och tror på en ökad efterfrågan som gör att HVO kommer att kunna tankas på många fler platser framöver", säger Tobias Bergman, Volvo Lastvagnar.

I och med certifieringen öppnar OKQ8 för publik tankning – alla med godkända fordon är välkomna att tanka.

PREMIÄR FÖR ELBUSLINJE 55 I GÖTEBORG

Framtidens kollektivtrafik rullar nu i Göteborg! Bussarna är tysta och utsläppsfria, och drivs på el från vind- och vattenkraft. Fordonen är utrustade med batterier som snabbaddas med förnybar el vid ändhållplatserna. Eftersom bussarna drivs av el och därmed är tysta och avgasfria, kan de köras inomhus.

Passagerarna kan både ladda mobilen och surfa via bussens eget wifi-nätverk ombord.

Linjen är ett resultat av samarbetet ElectricCity, där nya lösningar för framtidens hållbara och attraktiva kollektivtrafik utvecklas, testas och demonstreras. Busslinje 55 trafikeras av tre helt eldrivna bussar och sju elhybridbussar, samtliga från Volvo Bussar.

Förutom själva bussarna, omfattar samarbetet även att ta fram och testa nya hållplatslösningar, trafikledningssystem, säkerhetskoncept och energiförsörjning. Eldriften sätter inte bara Göteborg på kartan vad gäller hållbara och innovativa lösningar för kollektivtrafiken - den nya busslinjen öppnar också nya möjligheter för hur städer och tätorter planeras.

HAWAIIIS NYA MÅL: 100 PROCENT FÖRNYBART TILL 2045

Guvernören för den amerikanska delstaten har jobbat för att Hawaii blir först i USA med en lag som säger att all el som säljs ska komma från förnybara källor.

Hawaii kommer därmed att ta täten i omställningen mot ett hållbart energisystem.

Supermiljöbloggen

STOCKHOLM SLÅR PÅ STORT MED SOLEL

– Landstinget planerar att bygga solceller på 20 000 kvadratmeter inom två år. Vi känner inte till någon större satsning i Sverige och kommer i och med detta förmodligen bli störst i landet med solceller, säger Paul Lindquist, landstingsråd (M) i Stockholms läns landsting och ordförande i Locum.

Investeringen beräknas till 37 miljoner kronor. Upphandlingen planeras att starta i höst. Just nu pågår fortsatta utredningar om vilka tak som man ska börja med.

De stora akutsjukhusen ligger bra till eftersom de ofta har fördelen med platta tak där utrustningen är lätt att sätta upp.

Locum, som är Stockholms läns landstings fastighetsbolag, är en av landets största fastighetsförvaltare med cirka 2 miljoner kvadratmeter vårdbyggnader. Av dessa har man nu kommit fram till att 125 000 kvadratmeter takyta anses ha så pass god solinstrålning att det kan användas till solenergi.

Kommuner och landsting i Sverige äger tillsammans enorma takytor som skulle kunna användas för både produktion

FRANCISKUS HÖJER RÖSTEN OM MILJÖN OCH KLIMATET

Nyligen kom påven Franciskus med sin tredje encyklika, den här gången på temat människans ansvar. Den heter Laudate Si, Var prisad. Underrubrik: Om omsorgen om vårt gemensamma hem. Det är första gången som ledaren för världens 1.2 miljarder katoliker skriver en encyklika om miljön och på så sätt en gång för alla slår fast att ansvaret för miljön på jorden är en del av den katolska läran - och alltså åligger varje katolik.

Påven väljer att ge ut sin encyklika fem månader innan FN:s stora klimatmöte i Paris. Han har själv sagt att han vill att innehållet ska sjunka in innan makthavarna ingår en rättsligt bindande överenskommelse om miljön.

- Klimatförändringarna är ett globalt problem med allvarliga konsekvenser: miljömässiga, sociala, ekonomiska, politiska och distributionsmässiga. Det är en av de viktigaste utmaningarna för mänskligheten i vår tid. Om klimatet tillhör det gemensamma bästa, är det avsett för och tillhör alla.

Med många konkreta exempel bekräftar påven Franciskus sin tanke att analysen av miljöproblemen inte kan skiljas från analysen av problem som gäller människan, familjen, arbetet, samhället och om hur människor relaterar sinsemellan. "Vi står inte inför två separata kriser, en miljökris och en social kris, utan snarare en komplex kris som förenar det sociala och miljön".

I ett kapitel tar påven upp frågan om vad vi kan och måste göra. Vi behöver förslag "på dialog och handling som involverar var och en av oss personligen lika mycket som den internationella politiken."

"Den senaste tidens toppmöten om miljön har misslyckats med att leva upp till förväntningarna; för bristande politisk vilja gjorde det omöjligt att nå meningsfulla och effektiva globala avtal om miljön." Och han frågar, "Vem vill i detta skede, sitta kvar vid makten endast för att bli ihågkommen för sin oförmåga att agera när det var angeläget och nödvändigt att göra så?"

Det som behövs är redskap för ett globalt styre: "en överenskommelse om hur man ska styra över det så kallade globala gemensamma bästa" och uppmärksamma att "miljöskyddet inte enbart kan garanteras genom ekonomiska beräkningar. Miljön är något som inte kan beskyddas eller främjas i tillräcklig utsträckning av marknadskrafterna".

Men det finns en mäktig opposition mot Franciskus miljö- och rättvisetänk, inte minst i de egna, katolska leden.

Klimatskeptiker brukar säga att "Kyrkan ska rädda själar, inte sälar." Särskilt i USA motsätter sig republikanerna med Teapartyrörelsen i spetsen så gott som all reglering av företagens miljöpåverkan.

Grundläggande miljöutbildning - den 24 september 2015

Från hot till möjligheter med trovärdigt miljöarbete en halvdag om hållbarhet; grundläggande miljöfakta, miljöarbete och företagande. Seminariet ger grundläggande miljökunskap samtidigt som det skapar ökad medvetenhet om miljöarbetet och dess möjligheter.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

IPCC:s femte klimatrapport - risker och möjligheter för företag?

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av IPCC:s senaste klimatrapporter. Vi redovisar de viktigaste slutsatserna, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

Om du uppskattar vårt Nyhetsbrev, dela det gärna på

Ekosofias nyhetsbrev utkommer med 11 nr/år. Ansvarig utgivare är Bill Romanus.

För att prenumerera klicka på länken i huvudet.

För mer information om nyhetsbrevet kontakta Bill Romanus; romanus@ekosofia.se, eller 031 - 708 66 51.

För information om Ekosofia AB och våra tjänster kontakta Magnus Ruberg; magnus.ruberg@ekosofia.se eller 031 - 708 66 52.

Kort om Ekosofia AB

Ekosofia AB är ett kunskapsföretag som verkar för hållbar utveckling.

Detta gör vi genom att erbjuda våra kunder att med hjälp av ett ökat miljömedvetande – ekософи – nå såväl social och ekonomisk som ekologisk framgång. Planerat och trovärdigt miljöarbete är vår metod. Kommunikation – att åstadkomma dialog – är vårt främsta verktyg.

Vi arbetar som konsulter, projektledare och kvalificerade rådgivare.

Ekosofia AB grundades 1993 av Bill Romanus och Magnus Ruberg

För ytterligare information – www.ekosofia.se

Ekosofia AB - Anders Carlssons gata 7, 417 55 Göteborg - Tel 031 - 708 45 50